

**Odpoved službi:* mora biti svobodna in pravilno izražena; po mnenju kanonistov vsaj kardinalom volilcem. Pri tem je treba upoštevati splošno zakonodajo in posebne zakone, ki naj urejajo to področje. Posebni zakoni o papeževi odpovedi niso izdelani, tako med kanonisti ni jasnega stališča, kako se pravno izvede odstop nekega papeža tako, da njegova služba preneha. Odpoved pa je veljavna, ne da bi jo kdorkoli sprejel. Sprejel bi jo v zemeljskem redu lahko le nekdo, ki je po službi večji od papeža, tega pa ni.

Kan. 333 določa, »da ima rimski papež v moči svoje službe oblast ne le nad vesoljno Cerkvijo, ampak ima prvenstvo redne oblasti nad vsemi delnimi Cerkvami.« Je logična posledica kan. 331 in zadeva delne Cerkve. Poseben poudarek: s papeževu pristojnostjo se krepi in varuje lastna redna in neposredna oblast, ki jo imajo škofje nad svojimi delnimi Cerkvami, ki so jim zaupane (prim. kan 333, §1). Glede na nauk kanon zadeva na dva važna koncilski principa: zbornost in krajevne Cerkve.

Vi sui muneris [moč svoje službe]: papeževa oblast ima enako veljavo v vesoljni Cerkvi (prim. kan. 331), kot tudi v delnih Cerkvah, saj je pastir vesoljne Cerkve. Pomen zbornosti in občestvenosti: med papežem in člani škofovskega zbora obstoji nekakšna komplementarnost; škofje s papežem tvorijo en sam škofovski zbor.

Papeževa oblast se razteza na vse delne Cerkve, tudi vzhodne.

Stalna občestvena povezanost z drugimi škofi in vesoljno Cerkvijo postane aksiom, hkrati pa tudi ideal in norma za papeža samega, za škofe in za vso Cerkev. Način izvrševanja službe papež izbira svobodno. Ni nujno vezan na zbornost, svojo službo more izvrševati tudi osebno.

»Zoper sodbo, odlok ali odločbo rimskega papeža ni ne priziva ne pritožbe« (prim. kan. 333, §3). Omenjeni paragraf je posledica prvenstva rimskega papeža, ki se pojavlja tudi na drugih mestih zakonika (kan. 1404: »Prvega sedeža ne sodi nihče«; prim. kan. 1732).

Kan. 334 - osebe in institucije, ki papežu pri njegovi službi pomagajo. Nekakšna protiutež prejšnjim, ki govore o papeževi prisotnosti v posamézni delnih Cerkvah. Ta kanon pa govori o prisotnosti škofov in posamézni institucij pri izvrševanju papeževu službe. Tako nekako zaključuje krog občestva med škofovskim zborom in papežem, ter med škofi samimi.

Škofje kot člani škofovskega zbora, potem kot voditelji posamézni krajevni Cerkva, kot člani škofovske sinode.

Kardinali, ki so praviloma vsi tudi škofje. Posebej omenjeni kot volilci vsakokratnega papeža in kot voditelji pomembni institucij v Cerkvi.

Druge osebe ali institucije: odposlanci rimskega papeža (legati), organi rimske kurije, druga telesa v Cerkvi, tajništva v kuriji ali zunaj nje, različna stalna ali priložnostna telesa, že obstoječa ali tista, ki bodo šele ustanovljena.

Vse omenjene institucije delujejo v imenu in z oblastjo papeža samega. Njihova oblast je torej nadomestna ali tudi poverjena. Delujejo v dobro vseh Cerkva, ker

pomagajo papežu pri njegovi službi vrhovnega pastirja za vse Cerkve. Ponovno se kaže pomembnost krajevnih Cerkva, ki jo poudarja novi zakonik.

Kan. 335 opredeljuje možnost, da je sedež rimske Cerkve izpraznjen (*sede romana vacante*) ali popolnoma oviran (*impedita*).

Izpraznjenje sedeža more biti posledica papeževe smrti ali odpovedi službi (prim. kan. 416; 332, §2). Tudi s papeževo javno samoodstranitvijo v primeru, da bi zapadel v herezijo ali shizmo. Ne pride pa v papeževem primeru v poštev določba iz kan. 184 § 1 (izguba službe zaradi starosti, premestitve, odstranitve ali odvzema).

Apostolski sedež bi bil oviran, kadar bi ozirajoč se na norme kan. 412, papež ne mogel upravljati (niti pismeno) ne rimske ne vesoljne Cerkve (ujetništvo, izgnanstvo, begunstvo ali nezmožnost).

V tem primeru naj se torej v vodstvu vesoljne Cerkve ne uvede nič novega kar pomeni, da ne more nihče razpolagati s pravicami apostolskega sedeža, spreminjati, spregledovati popolnoma ali deloma zakonov, ki jih je izdal rimski papež.

Treba je upoštevati posebne zakone, ki so izdani za te primere:

1. V navedenih primerih kardinalski zbor prevzame redno upravo Cerkve in Vatikanskega mesta, odloča o poslih, ki jih je nujno potrebno opraviti in voli novega papeža.
2. Prenehajo službe, ki jih opravljajo posamezni kardinali in rimska kurija ohrani le redna, nižja pooblastila. Ne prenehajo pa službe substituta državnega tajništva ne apostolska sodišča.
3. Dalje sam zakonik v omenjenem primeru predvideva prekinitev vesoljnega cerkvenega zbora (prim. kan. 340) in prenehanje škofovske sinode (prim. kan. 347, §2). Ne preneha pa služba papeževih odposlancev, če ni določeno drugače (prim. kan. 367).
4. Prav tako ne preneha služba kardinalu penitenciariju, kot je določil že papež Pij XII. v apostolski konstituciji *Quae divinitus* (25.3.1935; UDG, 18).
5. Tudi kardinal veliki papeški miloščinar nadaljuje z deli ljubezni do bližnjega. Ta odslej odgovarja kardinalskemu zboru, dokler ne bo izvoljen nov papež (prim. UDG, 22).
6. Vrhovni sodišči *Segnatura apostolica* in *Rota romana* nadaljujeta svoje delo v skladu z lastno zakonodajo in določili apostolske konstitucije *Pastor bonus* (prim. UDG, 26).